

Brigádny generál Karol PEKNIK – významná osobnosť vojenskej histórie

Pezinský rodák, brigádny generál Karol Pekník, účastník protifašistického odboja a osobnosť SNP. Narodil sa 20.04.1900 v Pezinku, zahynul 01.10.1944 v Pohronskom Bukovci. Karol Pekník je zaradený medzi významnými osobnosťami rodného mesta. ZO SZPB Pezinok sa hrdo hlási k jeho odkazu a nesie vo svojom názve jeho meno – ZO SZPB brig. gen. Karola Pekníka Pezinok. Dnes je podľa neho pomenovaná ulica v Pezinku a Bratislave-Dúbravke.

Syn pezinského kováča Pavla Pekníka (1849 – 1921) a jeho manželky Evy, rod. Ženišovej (1856 – 1947), po skončení štúdia na gymnáziu v Bratislave (1911 – 1915) pokračoval na vyššej vojenskej reálke v Bratislave (1915 – 1918) a následne na Delostreleckej akadémii vo Viedni a vojenskej akadémii Ludovica v Budapešti. V septembri 1918 zmaturoval na štátnej reálke v Šoproni. Vojenskú kariéru začal 16. 8. 1920, keď bol odvedený v DOV v Trnave. Po úspešnom zložení prijímacích skúšok sa stal od 1. 10. 1920 poslucháčom vojenskej akadémie v Hraniciach, ktorú ukončil 13. 8. 1922. 1. 9. 1922 bol zaradený do pešieho pluku 39 „Výzvedný“ s posádkou v Bratislave, kde pôsobil ako veliteľ čaty a neskôr veliteľ roty sprievodných zbraní.

Na jar 1935 úspešne zložil prijímacie skúšky do Vysokej školy vojenskej v Prahe. 19. 4. 1938 bol v rámci predpísanej ročnej praxe pridelený na veliteľstvo 6. divízie v Brne a ustanovený do funkcie prednostu 4. etapného oddelenia štábu divízie, kde zotrval do 31. 1. 1939. V čase všeobecnej mobilizácie československej brannej moci (25. 9. – 26. 10. 1938) bol pridelený do operačnej skupiny 3. operačného oddelenia štábu II. armády Jirásek v Olomouci. Od 31. 1. 1939 až do rozbitia Československej republiky bol dôstojníkom 3. operačného oddelenia na štábe veliteľstva VII. zboru v Banskej Bystrici.

Po vzniku Slovenskej republiky bol 15. 3. 1939 ustanovený za prednostu 4. oddelenia Hlavného vojenského veliteľstva v Bratislave. 16. 3. 1939 bol preložený do skupiny dôstojníkov generálneho štábu v hodnosti štábný kapitán generálneho štábu. Do tohto

obdobia môžeme zaradiť jeho prvé kroky v slovenskom a československom odboji. Koncom marca 1939 sa v Bratislave zúčastnil schôdzky s generálnym inšpektorom slovenskej armády div. gen. Rudolfom Viestom, veliteľom VI. zboru pplk. gšt. Augustínom Malárom a ďalšími podobne zmýšľajúcimi slovenskými dôstojníkmi, na ktorej sa prerokovali možnosti pomoci českým vojakom pri ich ilegálnych útekoch z protektorátu. 28. 8. 1939 sa stal pod náčelníkom štábu slovenskej poľnej armády Bernoláka v tejto funkcii sa zúčastnil ťaženia proti Poľsku. 9. 10. 1939 bol ustanovený za podnáčelníka štábu MNO a 1. 4. 1940 za náčelníka štábu MNO v Bratislave. Od novembra 1940 náčelník štábu Vojenskej správy v Bratislave a profesor Vysokej vojenskej školy v Bratislave. Po napadnutí ZSSR Nemeckom sa v období 27. 6 – 19. 12. 1941 zúčastnil ako podnáčelník štábu armádneho veliteľstva Lipa ťaženia slovenskej armády do ZSSR. V marci 1942 bol menovaný veliteľom pešieho pluku č. 1 v Bratislave a od 10. 5. 1942 bol II. náčelníkom štábu ministra národnej obrany. Od 1. 8. 1942 opäť náčelník štábu Vojenskej správy s dočasným poverením vykonávať funkciu veliteľa Vojenskej správy. V lete 1943 opäť odvelený na východný front, kde prevzal 10. 8. 1943 velenie bývalej Zaisťovacej divízie, ktorá bola reorganizovaná na 2. pešiu divíziu. 15. 11. 1943 sa stal veliteľom 1. pešej divízie (bývalá Rýchla divízia), ktorá pod jeho velením uskutočnila ústup do Rumunska. Tam bola neskôr reorganizovaná na 1. technickú brigádu.

Po návrate na Slovensko začiatkom leta 1944 nadviazal s pplk. gšt. Jánom Golianom a ďalšími predstaviteľmi odboja a spolu s nimi sa zapojil do príprav Povstania. Bezprostredne po jeho vypuknutí odišiel do Banskej Bystrice, kde prevzal od mjr. gšt. Júliusa Noska funkciu prednostu 3. operačného oddelenia 1. československej armády na Slovensku. Mal výrazný podiel na príprave a reorganizácii 1. československej armády na Slovensku. V jej rámci boli k 10. 9. 1944 zrušené dve obranné oblasti a vzniklo 6 taktických skupín, letecká skupina a v priamej podriadenosti veliteľstva 1. československej armády na Slovensku ďalšie menšie podporné jednotky. Vo veľmi komplikovaných a neustále sa meniacich podmienkach sa Karol Pekník významnou mierou podieľal na riadení bojových operácií Povstaleckej armády.

Po potlačení Povstania a prechode jednotiek na partizánsky spôsob boja sa Karol Pekník presunul na Donovaly, odkiaľ sa pokúsil preniknúť cez obkľučujúci pás nemeckých jednotiek. 1. 11. 1944 bol však neďaleko Svätého Ondreja nad Hronom (dnes časť obce Pohronský Bukovec) zajatý príslušníkmi Einsatzkomanda 14 a ešte v ten istý deň bol pri pokuse o útek zastrelený. Po oslobodení boli jeho telesné pozostatky exhumované a prevezené do rodného Pezinka (hrob menovaného – fotografia číslo 3).